

Sygn. akt II CSK 165/14

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z wniosku Przedsiębiorstwa Produkcji Handlu i Usług "G." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przy uczestnictwie E. Spółki Akcyjnej Oddział w K. i Skarbu Państwa - Starosty O.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 8 października 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w K.
z dnia 21 listopada 2013 r., sygn. akt II Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca – Przedsiębiorstwo Produkcji, Handlu i usług „G.” sp. z o.o. w K. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w K. z dnia 21 listopada 2013 r., którym Sąd ten zmienił postanowienie Sądu Rejonowego w O. poprzez obniżenie jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność wnioskodawcy. Sąd pierwszej instancji wynagrodzenie to określił na kwotę 443 000 zł, natomiast Sąd odwoławczy obniżył je do 67 000 zł, uznając, że wynagrodzenie musi uwzględniać całokształt okoliczności związanych z ograniczeniami, jakie niesie dla właściciela ustanowienie służebności, nie może natomiast być ustalone mechanicznie jako różnica wartości nieruchomości bez obciążenia i z obciążeniem, szczególnie jeżeli właściciel nabył nieruchomość, która była już wówczas posiadana przez przedsiębiorstwo przesyłowe w zakresie odpowiadającym ustanawianej służebności przesyłu.

Wnioskodawca oparł skargę kasacyjną na obu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. i zarzucił naruszenie art. 305² oraz art. 143 k.c. w zw. z art. 6 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 647), a także art. 316, art. 382 k.p.c. i art. 6 k.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżący wnosił o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. Skarżący wskazał na rozbieżności w orzecznictwie w zakresie zasad dotyczących ustalania wysokości wynagrodzenia dla właściciela za ustanowienie służebności przesyłu, a także na oczywistą zasadność skargi z uwagi na „rażące uchybienia Sądu Okręgowego, skutkujące wydaniem orzeczenia niezgodnego z prawem i poczuciem sprawiedliwości”.

Odwołanie się do przesłanki istnienia potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, chociaż budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, względnie, że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć. Potrzeba wykładni przepisów prawa nie występuje w sprawie, jeżeli Sąd Najwyższy w pewnej kwestii wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Trzeba przy tym uwzględnić, że skarga kasacyjna wnoszona jest w konkretnej sprawie, a ustalony przez sądy *meriti* stan faktyczny, którym Sąd Najwyższy przy jej rozpoznaniu byłby związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.), musi pozostawać w związku z przedstawionym przez skarżącego zagadnieniem prawnym, czy wątpliwościami prawnymi i pozwalać na ich rozstrzygnięcie.

Odnosząc się do przytoczonej przez skarżącego argumentacji, należy wskazać, że przy określaniu wysokości wynagrodzenia istotne znaczenie miał fakt, że w chwili zakupu nieruchomości znajdowały się już na niej urządzenia przesyłowe i że miała ona niższą wartość od nieruchomości, które nie były obciążone posadowionymi na nich urządzeniami elektroenergetycznymi, oraz że ten stan był uwzględniony w zmienionym planie zagospodarowania przestrzennego. Sam fakt uszczuplenia prawa własności przez wykonywanie służebności usprawiedliwia żądanie uzyskania adekwatnego ekwiwalentu. Jak wskazał Sąd Najwyższy w najnowszym orzecznictwie, „brak w art. 305² § 2 k.c. kryteriów określenia rozmiaru wynagrodzenia oznacza, że ustawodawca pozostawił sądowi swobodę polegającą na indywidualizacji ocen w tym zakresie, formułowanych na podstawie określonego stanu faktycznego, które mogą także wynikać z ogólnych reguł

porządku prawnego” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2013 r., IV CSK 440/12, nie publ.). Ponieważ instytucja służebności przesyłu jest stosunkowo nowa, w orzecznictwie (w tym w rozstrzygnięciach wskazywanych przez skarżącego) odnotować można proces uszczegóławiania kryteriów ustalania wynagrodzenia w różnych stanach faktycznych, jednak nie występują w toku tego procesu stanowiska jednoznacznie sprzeczne, świadczące o istotnych rozbieżnościach poglądów.

Powołując się na oczywistą zasadność skargi, należy wskazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego i przeprowadzić wywód zmierzający do wykazania tych wadliwości. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby badania szczegółów czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, Lex nr 1232793).

Przytoczona przez skarżącego argumentacja nie przekonuje, że w sprawie doszło do oczywistych naruszeń prawa, które miałyby charakter kwalifikowany, Sąd Okręgowy uwzględnił bowiem konkretne okoliczności odnoszące się do nieruchomości wnioskodawcy, w tym także dotyczące tej nieruchomości postanowienia zmienionego planu zagospodarowania przestrzennego. Nawiązując do zarzutów co do ustalania wynagrodzenia netto lub brutto wskazać należy, że nie sposób dopatrzyć się w tym zakresie oczywistych naruszeń prawa, ponieważ sposób i motywy zmiany wyroku Sądu pierwszej instancji nie wskazują na zastosowanie (mimo uwzględnienia innych czynników) innej metodyki oznaczenia tego wynagrodzenia.

Okoliczności sprawy nie wskazują także na występowanie innych przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania.

Z przytoczonych względów należało odmówić jej przyjęcia do merytorycznego rozpatrzenia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).